N°. 437. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 20 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Uitgaven.

1847. 1851. 1855.

Evenzeer als bij de beoordeeling van het beheer der staats-financiën, moet ook bij de beoordeeling der uitgaven, naar ons inzien, het eerste en het negende hoofdstuk A, en de kosten tot herstel van het muntwezen buiten aanmerking blijven.

Wij blijven dan over de uitgaven voor de Hooge Collegiën en voor alle Departementen. Zien wij, wat daarvoor in 1847 en 1851 uitgegeven en voor 1855 aangevraagd is:

Werkelijke uitgaven in 1847. . *f* 34,672,740.17
„ „ 1851. . „ 31,740,356.30½
Aangevraagde „ „ 1855. . „ 35,536,511.42½.

Zuinig beheer der financiën had die uitgaven in vier jaren met *bijna drie millioen gulden* doen verminderen: het Ministerie der tegenovergestelde rigting, vraagt voor het dienstjaar 1855, weder vier jaren later, ruim *drie millioen achtmaal honderd duizend gulden* MEER aan, en schijnt daarenboven, mogelijk om het cijfer niet te hoog te maken, uitgaven, door de *wet* voorgeschreven, *niet* op de begrooting gebragt te hebben; wij herinneren alleen aan de bijdrage voor den Rijnspoorweg, in April verschijnende, en aan het kanaal van Assen naar Groningen; wij gelooven niet te overdrijven, wanneer wij stellen, dat de begrooting van 1855 later minstens nog met één millioen gulden zal moeten verhoogd worden.

Wij laten dit echter rusten. Wij willen evenmin vragen, waarom de Regering de zeven of acht millioen gulden van vorige diensten en van het domeinfonds, liever renteloos in de schatkist laat liggen, dan ze nu reeds tot amortisatie te gebruiken, en daardoor over 1855 circa drie en een halve ton aan rente te besparen?

Wat meer is (hoe onwaarschijnlijk het ook zijn moge, als men bedenkt dat *dit* Ministerie het middel heeft weten te vinden, om in ruim 9 maanden negen ton *minder te besparen*), wij willen aannemen, dat het Ministerie VAN HALL aan zijne antecedenten ontrouw zal worden; dat het niet zoo als vóór 1848, zal trachten, om de begrooting *geheel* uit te putten, maar dat het in 1855 nog iets zuiniger zal beheeren dan in 1853, en dus over het geheele jaar 1855 eene gelijke som zal besparen: dit alles is in het voordeel van de begrooting over 1855, en toch zal ook dan nog de vergelijking met 1851 en met 1847 niet gunstig zijn.

De voor 1855 aangevraagde uitgaven bedragen	*f* 35,536,511.42½
Het vermoedelijke besparingen (even veel als in 1853)	„ 634,494.76½
Zonder nieuwe credieten zullen dus de werkelijke uitgaven over 1855 bedragen	*f* 34,902,016.66
In 1851 waren de werkelijke uitgaven	„ 31,731,815.96½
De werkelijke uitgaven in 1855 zullen dus	*f* 3,170,200.69½

zegge *drie millioen een honderd zeventig duizend gulden*, MEER bedragen dan in 1851!

Wat zal het Nederlandsche volk gelukkig en dankbaar zijn, als het begrijpt, dat het onder *dit* Ministerie de eer en het voorregt zal hebben, van ruim drie millioen *meer* aan belastingen te betalen, tot dekking van uitgaven, die door het vorig Ministerie onnoodig geacht werden; maar door het Ministerie VAN HALL, even zeer als *vóór* 1848, beschouwd worden als onmisbaar en zeer productief. Die dankbaarheid zal echter voorzeker nog grooter worden, indien het inziet, dat zonder die gezegende vermeerdering van uitgaven, *de hatelijke belasting op het gemaal van tarwe en rogge zou hebben kunnen afgeschaft worden.* Die dankbaarheid zal het toppunt bereiken, als de Nederlandsche ingezetenen ondervinden, dat zij de eer van op den duur de belasting op het gemaal van tarwe en rogge (minus de 23 opcenten) te kunnen blijven betalen, en het voorregt van op den duur alle de met dien accijns verbondene formaliteiten te mogen blijven vervullen, alleen aan *die* vermeerdering van uitgaven te danken hebben.

Zullen wij de vergelijking tusschen 1855 en 1847 hier ook geven? Wij aarzelen; maar de herinnering, dat het Nederlandsche volk zich kenmerkt door bezadigdheid, ook dán, wanneer er gegronde reden is voor uitgelatene vreugde, die herinnering geeft ons moed, en daarom deelen wij die verblijdende cijfers met vertrouwen mede.

Ja, die cijfers zijn verblijdend. In 1847, het laatste jaar, waarin de heer VAN HALL Minister van Financiën was, werd voor de uitgaven der Hooge Collegiën en van alle Departementen slechts *f* 34,654,451.94 aangevraagd en toegestaan; thans, nu wij het geluk hebben sedert anderhalf jaar den heer VAN HALL aan het hoofd van het Ministerie te zien, wordt voor diezelfde uitgaven *f* 35,536,511.42½ aangevraagd, of wel *f* 882,059.48½ *meer*. Wij vragen het met vertrouwen, zijn die cijfers niet hoogst verblijdend?

Maar zullen de Staten-Generaal die gelden willen toestaan? Maakt er u niet ongerust over; er schijnt gegronde reden te bestaan, om te denken, dat de aangevraagde gelden ten volle zullen worden toegestaan. Wat meer is, wij durven zelfs de hoop koesteren, dat sommige afgevaardigden de aangevraagde sommen te laag zullen vinden, dat zij zullen aandringen op nog hoogere uitgaven. De regtmatige vreugde van alle Nederlanders, die het wel meenen met het vaderland, behoeft dus niet gestoord te worden, door angstige bezorgdheid of de volksvertegenwoordigers die gelden wel zullen willen toestaan.

Geheel onvermengd is echter die vreugde niet. In 1847, onder de *vorige* Grondwet, wist de heer VAN HALL middel te vinden om nog *f* 13,183.94, *meer* uit te geven dan was toegestaan; dat kan nu helaas, onder de Grondwet van 1848, niet meer gebeuren. Wij zullen er ons voorshands mede moeten te vreden stellen, als *al* de toegestane gelden *geheel* worden uitgegeven; maar ook dit zal hoogst moeijelijk zijn, wegens de bepalingen van art. 121 der Grondwet. Mogt dit Ministerie er echter in slagen, om de toegestane gelden tot den laatsten cent uit te geven, dan zeker zullen al de Ministers blijken geven van nog grootere financiële bekwaamheid, dan door den heer VAN HALL in 1847 is ten toon gespreid.

Die groote financiële bekwaamheid is echter niet van al de Ministers te verwachten. Wij moeten vreezen, dat bij enkele Departementen gelden ongebruikt zullen blijven; maar al mogt dit blijken, dan troosten wij ons met de blijde hoop, dat er later ten minste nog één millioen meer zal aangevraagd worden, en dat dus, in elk geval, de uitgaven voor 1855, veel meer zullen bedragen dan in 1847.

Wij wenschen u geluk, volk van Nederland, met dat heilrijk resultaat: nu eerst, nu er nog zoo veel meer uitgegeven zal worden dan in 1847, nu eerst zal uwe welvaart nog veel sneller toenemen, dan in de gulden jaren, die 1848 vooraf gingen.

Wij wenschen u geluk, dat voor goed een einde zal gemaakt zijn aan dat zuinig beheer der staats financiën, waardoor, sedert 1848, uwe welvaart al meer en meer, ja van dag tot dag wegkwijnde: aan dat zuinig beheer, waardoor gij de Staatsschulden jaar aan jaar met angstige bezorgdheid zaagt toenemen.

Doch weg met dien toon van bittere scherts: hij moge gepast zijn, bij het spreken over gewone staatsuitgaven, wij herinneren ons, dat wij ook het eerste Hoofdstuk, *Huis des Konings*, van het geheel bedrag der uitgaven hebben afgetrokken, en die herinnering, wien zal het bevreemden? zij vervult ons hart met weemoed.

Toen in 1849 de kreet van bezuiniging zich alom deed hooren, toen wilde Neêrlands Koning niet achterblijven: *Hij* gaf het voorbeeld en deed een ontwerp van wet aan de Staten-Generaal aanbieden, waarbij het *inkomen der kroon*, met *viermaal honderd duizend gulden verminderd werd*. Het Ontwerp werd wet; het inkomen der kroon *is* verminderd.

De mannen, die in hun programma verkondigden, dat zij den Koning wilden eeren, mogen nu, om aan hunne zucht tot vermeerdering van uitgaven te voldoen, zich niet ontzien, zelfs *dat* edelmoedig offer te misbruiken: zij zullen uit het hart van Nederlands ingezetenen niet kunnen uitwisschen de dankbare herinnering aan de edele bedoelingen van WILLEM III.

Sedert Mr. DA COSTA in zijn brief aan Mr. GROEN VAN PRINSTERER de betuiging deed: „Een ministerie „GROEN was in 1853 mogelijk? Waarom onmogelijk? „vrage ik ten tweeden maal. — Om dat het ons ook, „antwoordt men misschien, aan een genoegzaam per„soneel zoude ontbroken hebben! — Ik geloof het „tegendeel. Ik sla het oog op mannen, die *lang vóór* „en *in* 1853 uit de rangen onzer antirevolutionnaire „richting tot vertegenwoordigers der natie in de Tweede „Kamer gekozen zijn. *Ik maak mij sterk*, uit dezen „in eene eerste plaats, *uit nog vele anderen*, die in hun„nen werkkring, die door hunne *geschriften*, werkzaam„heden, ondervinding, politieke, administratieve, judi„ciële, met lof en eer bekend zijn, *eene lijst te vor„men* ter beoordeeling van niet *blind* partijdige weder„partijen, om daarop dan met gerustheid het antwoord „af te wachten: *of inderdaad het personeel onzer anti„revolutionnaire vrienden zóó beperkt is, dat daaruit „geen ministerie zou hebben kunnen gevormd worden....*"

Sedert dien tijd, — wij komen er opregt voor uit — bemerken wij, dat het getal correspondenten in *de Nederlander* aangroeit en de *ingezonden stukken* gaande weg vermeerderen.

En geen wonder. Heeft niet Mr. DA COSTA daarop met rondborstigheid laten volgen: „Stel, dat niet voor „*alle* vakken staatslieden uit die zoo zeer miskende „richting zouden kunnen gevonden worden. Maar moe„ten dan *wij bij uitsluiting* de zoodanigen zijn, die „in een *homogeen* ministerie geene *specialiteiten* van „*iets of wat minder gekarakteriseerde kleur* zouden „mogen opnemen? En voor het overige: zijn dan „inderdaad in alle anders zaâmgestelde ministeriën de „onderscheidene leden zoo kolossaal geweest, dat de „mannen alleen van *onze* richting daarbij als dwergen „zouden zijn te voorschijn gekomen? Zoude inderdaad „alleen *onze* richting zoo arm aan bekende aanhangers, „met eenigen lof bekende aanhangers, moeten geschat wor„den, dat de vorming van een ministerie in *dien* geest „als eene onmogelijkheid te beschouwen zij? — Wel „nu! de *onmogelijkheid* ook aldus had *door het nemen „der proef* constitutioneel moeten blijken."

Is het dan wonder, dat in het vooruitzigt op zulk eene *proefneming*, waartoe zich vroeger of later eene, zeker ongezochte gelegenheid mogt opdoen, velen zich aangespoord gevoelen, om der antirevolutionnaire partij de hand te reiken, ten einde dan, wanneer het noodig zij voor de aanvaarding eener ministeriële portefeuille in aanmerking te komen, maar voorloopig zich van de kandidatuur niet afkeerig te betoonen, omdat des noods aan specialiteiten van wat minder gekarakteriseerde kleur de toetreding niet wordt belemmerd?

Ons zeker kan het, ook ten gevolge van herhalde wrijving van gevoelens, dan niet worden ten kwade geduid, dat wij in den ijverigen correspondent van *de Nederlander*, den heer J. B., het financieel lid van een aanstaand Ministerie GROEN blijven zien, en, zoo er al vroeger daaromtrent eenigen twijfel bestond, om hem als lid der anti-revolutionnaire partij te beschouwen: de verklaring van Mr. DA COSTA heeft dien twijfel opgeheven, en ook zelfs de strijd van gevoelens over de uitbreiding van het Christendom op Java, plaatst hem slechts in de cathegorie van specialiteiten van iets of wat minder gekarakteriseerde kleur.

Maar ook troffen wij, dezer dagen, een nieuw bewijs aan van 's mans overeenstemming met de partij van *de Nederlander*, in karakter en beginsel. Wij hebben in eenige artikelen van ons blad ons gevoelen medegedeeld

over de redevoering van den nieuwen Minister van Financiën, en in plaats van dat gevoelen te wederleggen, wordt in *de Nederlander* de schrijver dier artikelen vereenzelvigd met de *negen* voorstellers van de afschaffing van belastingen en tot hun het woord der bestraffing gerigt, niettegenstaande die voorstellers tot den beoordeelaar van 's Ministers aanspraak in geen de minste betrekking staan.

Wij zijn aan zulke grove intimidatiën niet ongewoon; maar wij zullen ons daardoor niet laten aftrekken van onze begeerte, om de aanmerkingen op te lossen, die tegen onze beschouwingen zijn gemaakt.

Wij behoeven wel niet de verzekering te geven, na de verklaring, die wij lieten voorafgaan, dat er geene sprake mag zijn van „gekrenkte eigenliefde der negen „voorstellers van November 1853", evenmin als van „ingenomenheid en bewondering, waarmede zij hunnen „in der tijd geleverden arbeid beschouwen." De heer J. B. verkeert in dwaling en wat *wij* schreven kan niet voor *hunne* rekening komen. Wie hem nu opmerkzaam maakte op de Nis. 418 en 421 van *de Grondwet*, moge de kennisneming van onze tegenwoordige wederlegging even gemakkelijk maken.

Onbegrijpelijk komt het ons voor, dat de heer J. B. *in de aanspraak des Ministers* voldoende uiteengezet vond, dat eene vermindering van lasten *mogelijk was*, tenzij er bij hem reeds *een jaar geleden* eene diepliggende overtuiging bestond. Zoo er destijds ten aanzien der voorstellers *wantrouwen* bij hem gevonden werd: zeker, het ligt in de tegenovergestelde rigting, wanneer hij nu *een blind vertrouwen* koestert. Hoe? zijn de uitkomsten van twaalf maanden een voldoenden grond, om daarop tot vermindering van lasten te besluiten? En zoo er al omtrent de opbrengst der accijnsen reden bestond, om eene vermindering voor te stellen: men moest toch vóór het behoud der *overige* staatsinkomsten eenige zekerheid tevens bezitten; waarom dan gezwegen over de aanzienlijke bate uit de koloniale kas.

Gewis, in December 1853 was de mogelijkheid der vermindering van lasten doorgedrongen tot de bewustheid van een groot deel *der Natie*; maar niet tot die *der Regering*. Wat destijds hardnekkig werd tegengesproken, werd nu met onnoozele naïviteit *verteld;* maar met eene schuchterheid, die zich verlegen betoont iets aan te roeren, wat maar aan het voorstel der negen leden zou kunnen doen denken. In dat voorstel waren geen „geheimen" opgenomen; maar in fiksche trekken, wat onzen finantiëlen toestand betreft, afgemaald:

„In het Heden ligt 't Verleden, in het Nu wat worden zal."

Partijzucht benevelt het oog. De heer J. B. had in November 1853 reeds „het uitstekend genoegen kunnen „smaken, om te zien, dat bij de geachte negen voor„stellers de overtuiging vaststond, dat eene vermindering „van lasten, *vooreerst*, behoorde beperkt te blijven binnen „de grenzen van de door amortisatie enz. bespaarde „rente". Eerst thans smaakt hij dat genoegen, nu het voorstel van de zijde der *tegenovergestelde rigting* komt.

Beklagenswaardig Nederland, wanneer naar zulke beginselen eed- en pligtsvervulling zich zullen moeten rigten!

De heer J. B. is thans van tijd tot tijd reeds in de gelegenheid geweest, om bekend te worden met de gronden, waarop het oordeel rust, dat er werkelijk *meer dan noodig is* voor uitgaven wordt gevraagd. Wij gaan voort zulks verder aan te toonen; maar hij vergeve het ons, dat wij van zijne finantiële bekwaamheden geen grooten dunk koesteren, als wij deze moeten afmeten naar zijne onbewimpelde verklaring, dat de *werkelijke* uitgaven over 1853 niet in aanmerking mogen komen bij de raming voor 1855. De heer J. B. is hier *plus ministeriel que le ministre;* want de uitvoerige toelichtende staten bij elk hoofdstuk van de begrooting behelzen *geene raming*, maar wel de werkelijke uitgaaf van 1853, welke *eeniglijk en alleen* tot grondslag strekt der vergelijking met de raming voor 1855. Wij erkennen in den heer J. B. een uitstekend taalkenner; maar wij laten aan zijne eigene beslissing over, of het wijsheid kan genoemd worden een oordeel in het openbaar uit te spreken over zaken, waarvan men toont hoegenaamd geen kennis te bezitten. De heer J. B. bedriegt zich, wanneer hij in ons geschrift „den arbeid der geachte negen voorstellers" meent te zien; en begaat zelfs de dwaasheid van de meening te uiten, „dat in „onze beide artikels (zie Nis. 418 en 421) *hunne* ligt„geraaktheid wat te veel doorstraalt". Wij hopen in een volgend artikel te mogen ontdekken, dat de heer J. B. zijne, alleen uit partijdrift verklaarbare dwaling zal erkennen.

Intusschen doet het ons genoegen te mogen opmerken, dat er omtrent de behandeling der financiën *eenige* overeenstemming van beginsels begint te heerschen, ofschoon wij blijven vreezen, dat er ten aanzien van het *hoofdbeginsel* welligt eene „onoverkomelijke klove" zal blijven bestaan.

De heer J. B. en de partij, waaraan hij zich sluit, missen o. i. de levendige bewustheid, dat de gelden, die door de accijnsen worden opgebragt, eene kostbare waarde bezitten, zóó kostbaar, dat elke uitgaaf, hoe betrekkelijk gering ook, den stempel van dringende noodzakelijkheid dragen moet. Wanneer men wist, — en die wetenschap is verkrijgbaar, zoo men slechts eenigen tijd van het studeervertrek kan afzonderen, om den maatschappelijken toestand meer van nabij te beschouwen — wanneer men wist, hoezeer, bij de gestadige rijzing van den prijs der eerste levensbehoeften, *elke* verhooging knelt, en welken verderfelijken invloed de berekening van de *winst*, dien de koopman en van het *voordeel*, dat de schatkist geniet op het karakter der mindere standen uitoefent: — men zou met veel grooter zorgvuldigheid elk besluit tot verhooging van uitgaven overwegen; men zou gretig elke gelegenheid aangrijpen, om een *doeltreffend* voorstel, van welke zijde ook gedaan, te ondersteunen. Maar wat heeft men dan te denken van den tegenstand, waarmede elk betoog wordt begroet, dat ten doel heeft de noodzakelijkheid aan te toonen, om het cijfer der begrooting vooral niet te verhoogen, maar eerder te verminderen en om eene ruimere opbrengst der middelen dan de raming *uitsluitend* te besteden *of* tot vermindering van lasten *of* tot vermindering van schuld — *nooit* tot vermeerdering van uitgaven?

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De berigten, die men uit Petersburg ontvangt, melden, dat prins Menschikoff tot den 12 dezer berigt derwaarts had gezonden, dat de vijand voortdurend te Balaklava blijft en tot dusverre nog niets tegen Sebastopol aangevangen had. Lijnregt daarmede in strijd is het uit Weenen van den 18 ontvangen berigt, houdende, dat de geallieerden den eersten parallel aan de zuidzijde der stad hebben geopend. Dit berigt is niet officieel, en hoezeer hoogst waarschijnlijk, kunnen wij niet te zeer vertrouwen op de juistheid dezer mededeeling tegenover het uit Petersburg ontvangen berigt. Het is toch zeer moeijelijk aan te nemen, dat men berigten te Weenen heeft kunnen ontvangen, die na den 12 dezer loopen, en de éénige aannemelijke onderstelling is deze, dat de berigten van prins Menschikoff tot den 12 loopen, en den 12, de dagteekening van zijne depêche, de meer krachtdadige belegering zou zijn aangevangen.

De berigten uit Konstantinopel tot den 9 dezer zijn belangrijk. Daaruit zou toch blijken, dat er 15.000 Russen te Perekop waren aangekomen, en er na een gehouden krijgsraad van af zouden hebben gezien om naar Sebastopol op te rukken. Indien dit berigt zich bevestigen mogt, is de vraag, wat er is van de mededeeling, dat generaal Osten-Sacken met 40,000 man reeds de Krim zou zijn binnengerukt. De Russen zouden dan òf het nutteloozе inzien om Sebastopol te hulp te komen, òf zich verzekerd houden, dat generaal Osten-Sacken en prins Menschikoff met de ter hunner beschikking staande magt de vesting genoegzaam zouden kunnen verdedigen. Gaat men de berigten na, die men tot nog toe omtrent de sterkte der vesting en de Russische strijdkrachten in de Krim heeft ontvangen, en hetgeen uit de buitgemaakte correspondentie van prins Menschikoff zou zijn gebleken, dan is het eerste gevoelen meer aannemelijk. Het berigt uit Konstantinopel intusschen vereischt nadere bevestiging.

Men mag evenwel het gerucht, waarop gisteren de beurs te Parijs gerezen is, als of het quarantaine fort door de geallieerden genomen is, blijkens al het boven medegedeelde niet aannemen.

Uit de Oostzee wordt niets gemeld; de veldtogt is wel degelijk gesloten. De vier laatste Fransche schepen, die zich in de haven van Kiel bevonden, zijn onder zeil gegaan, onder bevel van den admiraal Perceval-Deschênes, om zich naar Brest te begeven, waar men meent het geheele Fransche eskader vóór het einde dezer maand te zullen zien bijeenkomen. De Engelsche admiraliteit heeft reeds sedert eene maand al zijne zeilschepen teruggeroepen. De stoomschepen, die nog in de golf van Finland kruisen, zullen zelven weldra terug moeten keeren, want den 12 dezer was de koude reeds 4° Reaumur, en weldra zal het ijs alle havens gesloten hebben. De Fransche regering heeft besloten, dat de stoomkorvetten *le Phlégéton, le Laplace* en *l'Aigle*, in de golf van Finland zullen blijven kruisen, zoolang zich daar één Engelsch schip bevindt.

Gisteren deelden wij reeds in korte trekken de confidentiële depêche aan graaf Esterhazy, den Oostenrijkschen gezant te Berlijn, mede, die de nota van 30 Sept. vergezelde. Dat stuk is thans bekend geworden en is hoogst belangrijk, zelfs na de talrijke stukken, die omtrent dit onderwerp zijn openbaar geworden. De depêche is hoogst duidelijk omtrent de quaestie van de bezetting der Vorstendommen; en de onmogelijkheid, waarin Oostenrijk zich bevindt, om de Porte en hare bondgenooten te beletten in de provinciën zelven hunne operatien tegen Rusland voort te zetten en het vast besluit van Oostenrijk om zich daarentegen te verzetten tegen elke poging van de Russen om de Pruth op nieuw over te trekken, ten einde een aanval van de zijde der geallieerden af te slaan. Over die verschillende punten is de vertrouwelijke depêche nog veel duidelijker dan de nota van 30 Sept. en deze was reeds onbetwistbaar helder.

Men begrijpt intusschen niet, hoe het mogelijk is geweest, dat men den 21 Sept. per telegraaf een volstrekt bevel aan den generaal von Hess heeft moeten zenden, om zich niet te verzetten tegen het oprukken der [illegible] sche troepen naar Galatz en Ibraïla, zooals hij [illegible] te willen doen. De opperbevelhebber der Oostenrijksche troepen was toch, vóór dat hij het bevel over de [illegible] magt in Zevenbergen en in de Donau-Vorstendommen [illegible] vaarde te Weenen zijne instructien komen halen. [illegible] de Oostenrijksche regering toen toch reeds hare verpligtingen zoo had begrepen, als zij ze nu schijnt op te vatten, [illegible] kan men zich bezwaarlijk voorstellen, hoe de opperbevelhebber van de Oostenrijksche krijgsmagt in Moldavië [illegible] Wallachije zich door zijne instructien gemagtigd ge[illegible] deeld heeft, om zich tegen de voorgenomene operatien van Omar-Pacha te verzetten en dat wel op zoo stellige wijze, dat men hem een strikt bevel heeft moeten toe zenden, ten einde hem van zijne denkwijze te doen af[illegible]

Uit Weenen deelt men het belangrijke berigt mede, dat de Pruissische nota, in antwoord op die van Oostenrijk van 30 Sept., den 16den aldaar is aangekomen. [illegible] voegt er bij, dat Pruissen de vroeger uitgedrukte [illegible] wijze handhaaft. Intusschen schrijft men uit Berlijn, [illegible] de vorm van dit stuk vredelievend is, maar terwijl [illegible] Pruissische regering niet te zeer naar Rusland tracht over te hellen, zou zij wel zorg dragen in geenerlei opzigt [illegible] grenzen van de strikste neutraliteit te overschrijden. De te[illegible] van dit stuk zal alleen kunnen leeren welke de [illegible] bedoeling is.

De *Pr. Staats-Courant* deelt in zijn nommer van [illegible] 17den de organisatie van de Eerste Kamer van dat [illegible] mede. Men weet, dat de tegenwoordige Kamer sl[illegible] voorloopig bestaat. De organisatie stemt geheel ov[illegible] met de gevoelens van de uiterste regterzijde. Corpora[illegible] die op middeleeuwsche grondslagen berusten, zullen [illegible] didaten stellen. De vroegere regtstreeksche rijksadel vo[illegible] bijna het nieuwste element van deze kamer, die een s[illegible] contrast maakt met de tweede kamer, die door het [illegible] meen stemregt, in drie klassen verdeeld, wordt ver[illegible] Natuurlijk zal deze strijdigheid van de zamenstelling [illegible] beide kamers tot het voorwensel strekken voor de ui[illegible] regterzijde, om in de volgende zitting voorstellen te [illegible] tot wijziging van de kieswet.

De eerste kamer van Pruissen zal zijn zamengesteld [illegible] 1o. de prinsen van het koninklijk huis, die de K[illegible] daartoe roepen zal wanneer zij meerderjarig zullen [illegible] 2o. leden, die met erfregt zullen benoemd worden [illegible] leden, die voor het leven benoemd zullen zijn. De erf[illegible] leden zijn: de hoofden van het vorstelijk huis van Ho[illegible] zolern en andere ingelijfde vorsten-huizen, de [illegible] graven en heeren die in de vergadering van 184[illegible] adelstand vormden en de door den Koning benoemde [illegible] sonen, wier diploma dit zal uitdrukken. Voor het [illegible] kunnen benoemd worden de titularissen der vier [illegible] waardigheden des rijks: door den Koning benoemde [illegible] nen, waaronder de kroon bijzondere Syndics kan be[illegible] tot behandeling van zekere quaestien. Het regt om k[illegible] ten voor te stellen komt toe: aan de adelijke perso[illegible] het patent van bijeenroeping van 3 Febr. 1847 a[illegible] zen; aan de orde der graven in elke provincie; [illegible] groote grondbezitters; aan de unie der vroegere be[illegible] van heerlijkheden; aan elke universiteit; aan de [illegible] aan welke de Koning dat regt toekent.

De Graven-, Universiteiten- en gemeenteraden [illegible] een kandidaat uit hun midden. De zamenstelling [illegible] wijze van voorstelling der kandidaten door andere [illegible] men wordt bij algemeene verordening geregeld.

Om zitting te kunnen hebben in de Eerste Kamer [illegible] men Pruissisch onderdaan zijn, Pruissen bewonen [illegible] in dienst van eene vreemde mogendheid zijn; de [illegible] lijke en burgerschapsregten genieten, en behalve de [illegible] van den bloede, den 30 jarigen ouderdom bereikt [illegible] De Kamer kan met goedkeuring des Konings, een [illegible] gens wangedrag uitsluiten. In dat geval gaat het [illegible] zitting in de Kamer te nemen over op een ander [illegible] het geslacht, door den Koning te benoemen, of [illegible] lid van hetzelfde collegie, waartoe het uitgeslotene [illegible] hoorde.

De telegraaf deelt het in beslag nemen van de Co[illegible] *Zeiting* te Keulen mede. Dit is het eerste voorbeeld [illegible] dezen maatregel, dien men aan anderen landen [illegible] heeft.

Den 16 dezer is te Berlijn voor het Hoog Geregtshof [illegible] het proces van hoog verraad tegen de drs. Gehik, [illegible] dorff, Collman en 7 anderen aangevangen.

Uit Turin meldt men, dat het gerucht meer en [illegible] veld wint, dat het ministerie in dit jaar nog de q[illegible] van de secularisatie der kloostergoederen wil laten [illegible] De oppositie is zeer ontevreden daarover, en besc[illegible] dit als eene concessie aan de diplomatie gedaan. Intusschen beschouwde de meerderheid van de natie dit als een g[illegible] maatregel van voorzigtigheid.

Uit Rome wordt gemeld, dat eene mededeeling [illegible] kardinaal Antonelli, den secretaris van Staat, een [illegible] gunstigen indruk had gemaakt. De directe belasting [illegible] met 1 Januarij 1855 met een zesde gedeelte verho[illegible] terwijl tevens de in- en uitgaande regten aan[illegible] verhoogd zijn. Deze beschikkingen hebben de bev[illegible] des te meer verwonderd, daar de Pauselijke regering [illegible] leening met het huis Rothschild heeft gesloten.

In Romagna zijn diefstallen, moorden en brandstichting [illegible] aan de orde van den dag, ondanks de tegenwoordigheid van eene nieuwe legermagt, en ofschoon er elken [illegible] teregtstellingen plaats hebben. De demoralisatie in de [illegible] selijke Staten moet zeer groot zijn.

Spanje verkeert nog steeds onder den indruk van [illegible] strijd der verkiezingen. De dagbladen van Madrid [illegible] nog geenerlei resultaat mede. Men wacht, tot dat de [illegible] slag over het geheele koningrijk officieel bekend en [illegible] proclameerd is. Dit heeft eerst den 16 dezer [illegible] plaats hebben. De particuliere correspondentien zeggen, dat de liberale conservatieven, de partij van O'Donnell, slechts een betrekkelijk gering getal stemmen [illegible]

[illegible] 30 democraten, 120 à 130 ultra-progessisten, en [illegible] 3 of 4 vrienden van het in Junij omvergeworpen [illegible] zijn gekozen. Intusschen achten wij deze verdeeling zeer willekeurig; er zijn zeer vele nieuwe leden gekozen, die zich later eerst door hun gedrag bij eene of andere partij zullen aansluiten.

Eene depêche van den 14den uit Madrid zegt, dat de schatkist de betaling der achterstallige maandgelden heeft aangevangen.

De Fransche *Moniteur* meldt, dat Urquiza, op aandrang van den Franschen gezant, plegtig voor de 13 provincien van de Argentijnsche republiek, waarover hij nog President is, de kracht van de den 29 Oct. 1840 geslotene conventie heeft erkend. Eene circulaire van den generaal Urquiza aan de gouverneurs der 13 verbondene provincien beveelt de gouverneurs, om in hunne respectieve gouvernementen te waken voor de uitvoering van dat tractaat, dat voornamelijk ten grondslag heeft de belangen van Frankrijk te verzekeren. Ten gevolge van dit besluit, zullen de Franschen voortaan aan de Plata-rivier op den voet van de meest begunstigde natie behandeld worden.

Men kan geen twijfel meer voeden over het ongelukkige einde van de loopbaan van graaf Raousset de Boulbon; want men heeft thans uit Mexiko het proces-verbaal van zijne ter-dood-brenging ontvangen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Het wetsontwerp tot vaststelling van het Xde hooofdst. der Staatsbegrooting voor 1855, betreffende het Depart. van Oorlog, heeft bij het onderzoek in de afdeelingen tot de volgende beschouwingen en bedenkingen aanleiding gegeven:

§ 1. In de eerste plaats heeft men lang en ernstig stilgestaan bij het klimmende eindcijfer van dit hoofdstuk. Ofschoon dit cijfer bij de thans aangebodene begrooting niet hooger moge zijn dan dat van 1854, verhoogd met de som van *f* 1,045,270 bij de wet van 13 April 1854 (*Staatsbl.* no. 29) toegestaan, zoo merkte men echter op, dat in het voorgedragen eindcijfer niet zijn begrepen de uitgaven voor het bij elkander houden der nationale militie gedurende de volle twaalf maanden, waartoe een groot gedeelte der bovenbedoelde verhooging was bestemd; en dat daarbij gerekend is op lagere prijzen der levensbehoeften. Daaruit zou volgen dat alsnu meer gelden worden gevraagd voor minder uitgaven, en dat alzoo het voorstel voor 1855 als onvolledig moet worden beschouwd.

Ware dan ook bij deze begrooting gerekend op het bij elkander houden der miliciens, op de duurte der levensmiddelen, op de aanvulling van het incomplete personeel van officieren bij art. 11 bedoeld, op kampering van troepen enz. en waren daarvoor gelden aangevraagd, dan zouden de uitgaven voor dit hoofdstuk, ofschoon berekend op den voet van vrede, eene hoogte bereiken, te boven gaande de middelen en de krachten van den Staat. Met het oog hierop konden zeer vele leden zich met deze eigenlijk verhoogde begrooting niet vereenigen.

Eenige andere leden dachten hieromtrent anders. Zij achtten het cijfer voor de verdediging te land niet te hoog en niet buiten evenredigheid met de krachten der natie. Als tot de eigenlijk gezegde uitgaven voor Oorlog behoorende, zeiden zij, kunnen niet worden aangemerkt verschillende posten, welke vân geheel anderen aard zijn, en, hier onder begrepen zijnde, strekken om een onjuist denkbeeld te geven van het eindcijfer. Die posten daarvan aftrekkende en het hooge bedrag van het cijfer der pensioenen in het oog houdende, zou men, volgens hen, bevinden, dat hetgeen zij aanvoeren gegrond is.

Hierbij voegden sommige hunner dat bij een zoo gewigtig onderwerp als 's lands verdediging, het de hoofdvraag niet moet zijn wat al of niet daarvoor kan worden afgezonderd, of wel of de begrooting wat meer of minder hoog is, maar dat daarbij voorop dient te staan de noodzakelijkheid van een leger, zoodanig ingerigt, dat het bij onverhoopte omstandigheden binnen korten tijd voldoende kan zijn tot de verdediging van het Rijk en zijne bezittingen. Wanneer hetgeen voor zulk een leger wordt besteed behoorlijk verantwoord wordt, en daaruit blijkt dat er niet [illegible] of ondoelmatig gebruikt is, dan kon met billijkheid, huns insziens, aan de natie worden opgelegd het zamenbrengen der gelden voor de bescherming der nationale onafhankelijkheid benoodigd.

§ 2. De laatste beschouwing der vorige paragraaph gaf van zelf aanleiding tot eene nadere blootlegging en bespreking der oorzaken, waarvan dit hooge cijfer het gevolg is.

Sommige leden meenden als zoodanig te kunnen aanwijzen de onevenredige verdeeling van hetgeen aangevraagd wordt voor het personeel en materieel der defensie. Zij konden [illegible] dat de voorgedragen getalsterkte der troepen [illegible] te boven gaat hetgeen voor 's lands verdediging noodig kan worden geacht in den normalen toestand van vrede. Zoo als het leger nu is georganiseerd, is het, over het algemeen genomen, niet buiten evenredigheid met onze behoeften en met onze finantiële krachten. In tijden van oorlog moet het mogelijk zijn daaraan spoedig de noodige uitbreiding te geven. Maar waar zij zich minder mede vereenigen konden is het stelsel van verdediging. Het steeds door de Regering aangekleefde stelsel, om door eene rij van grootere en kleinere vestingen het land als het ware te omsingelen, kwam hun voor minder gepast te zijn en veel kosten te veroorzaken. Zij wenschten niet terug te komen op al hetgeen vroeger van weêrszijden betreffende dit onderwerp is aangevoerd, maar er alleen op te wijzen hoe deskundigen, in overeenstemming met het ook vroeger door den tegenwoordigen Minister uitgedrukte gevoelen, al de nadeelen en de gevaren van dit stelsel hebben blootgelegd. Zij wezen op het groot aantal vestingen, sterkten en werken, uitgetrokken onder artikel 22 van den toelichtenden staat, welke alle onderhouden, gewapend en van het noodige materieel voorzien moeten worden. Omtrent eene derzelver meenden zij, dat zelfs op vroeger uitgedrukte voornemens werd teruggekomen. Dit alles achtten zij te kostbaar en ondoelmatig, en voor de verdediging van het land overbodig, zoo niet uit anderen hoofde schadelijk, terwijl daarmede de militaire krachten versnipperd worden.

Andere oorzaken, die medewerken tot het hooge eindcijfer dezer begrooting, zijn nog te vinden bijv. in het nog steeds aangehouden wordende groote getal bewaar- en werkplaatsen of depôts van wapenen en krijgsbenoodigdheden, waaraan, met het oog op de verbeterde middelen van gemeenschap, in den tegenwoordigen tijd geen behoefte bestaat, en die onderhouden en van personeel voorzien moeten worden; voorts in de gedurige veranderingen in kleeding en wapening, en in garnizoensverplaatsingen; in de hooge kosten voor de geneeskundige dienst enz.

Betreffende het tweede dezer vier laatste punten meenden eenige leden te weten, dat het voornemen bestaat om de casques der cavalerie met andere hoofddeksels te verwisselen en nieuw harnachement voor de paarden in te voeren. Al deze veranderingen brengen nieuwe kosten mede, die, ofschoon gedeeltelijk door de manschappen gedragen, ten slotte voor rekening van de schatkist komen en zwaar op de officieren drukken, wier bezoldiging daarnaar niet berekend is. Ten gevolge daarvan en van afwisselende proefnemingen, hoopen zich in de magazijnen voortdurend afgekeurde en onbruikbare stukken op, die bovendien nieuwe kosten voor onderhoud veroorzaken. Evenzoo staat het met de kosten voor de geneeskundige dienst, waarvoor weder het hooge cijfer van ongeveer een half millioen gulden wordt aangevraagd. Wat de Garnizoensverplaatsingen betreft, werd aangemerkt, dat, behalve dat zij medewerken om het cijfer der begrooting te verhoogen en voor de officieren drukkend zijn, daardoor, ten gevolge van minder goed overwogene maatregelen, vaak bezwaar voor de gemeentebesturen wordt veroorzaakt. In eene der voorname steden van het Rijk onder andere is niet lang geleden paardenvolk gelegerd, waarvoor ook die gemeente zich kosten had getroost, terwijl men vooruit had kunnen weten, dat, ten gevolge van het gemis van het noodige terrein voor de oefening van cavalerie, deze weder zoude moeten worden verlegd, hetgeen dan ook gebeurd is. Om een en ander gaf men in overweging, slechts spaarzaam de troepen van garnizoen te doen verwisselen.

§ 3. Een derde punt van algemeene beschouwing was de vraag, in hoeverre deze begrooting als normaal of tijdelijk moet worden aangemerkt.

Hieromtrent bestond verschil van gevoelen. Het is reeds bij § 1 herinnerd, dat in den aanvang van dit jaar het normale cijfer van de begrooting voor het Departement van Oorlog bij de wet van den 13den April jl. vermeerderd met *f* 1,045,270 en daardoor gebragt is op *f* 11,445,270. Dezelfde som wordt thans op nieuw aangevraagd voor het dienstjaar 1855, maar in den vorm van eene gewone begrootingswet, zonder eenige nadere vermelding, of deze aanzienlijke uitgaaf blijvend of tijdelijk zal zijn. Het vermoeden is dientengevolge ontstaan dat de Regering deze begrooting als normaal, en dit cijfer, dat, zooals reeds gezegd is, welligt boven de 12 millioen zou moeten worden verhoogd, als blijvend noodig ook voor vredestijd beschouwt. Tegen deze opvatting meende de meerderheid der bij het onderzoek tegenwoordige leden te moeten stellen hetgeen bij de behandeling der wet van 13 April heeft plaats gegrepen. Toen (zie de discussie van den 27sten en 28sten Maart jl.) is, tengevolge van eene door de Regering overgenomene wijziging, aan die wet, omtrent welker strekking zich verschil van opvatting had geopenbaard, het karakter van tijdelijkheid gegeven. Nu evenwel is er geen de minste spraak van die *»buitengewone omstandigheden«* waarvoor de verhooging werd toegestaan, maar wordt er zelfs eenigermate gerekend op het vervallen van eene daarvan, namelijk de duurte der levensbehoeften. Er was dus reden om te vreezen dat men op den weg is tot hetgeen vroeger zoo heftigen tegenstand had ontmoet, namelijk dat het eindcijfer van het Xde hoofdstuk een normaal cijfer van *f* 12,000,000 zal bedragen. Waarom anders, vroeg men, niet uitdrukkelijk, zooals in andere Staten: zich gehouden aan eene afzonderlijke aanwijzing van hetgeen *blijvend* en hetgeen, tengevolge van *buitengewone omstandigheden*, *tijdelijk* zal benoodigd zijn?

Door de meerderheid werd ook na de plaats gehad hebbende beraadslaging, doch in eenen anderen zin, verwezen en beweerd, dat het grootste gedeelte der verhoogde aanvraag niet wel als tijdelijk kon worden beschouwd, daar het in verband stond met de nadere organisatie van het leger, met de versterking der kaders, welke ook ten dienste der schutterijen moeten werken, als anderzins; dat alleen hetgeen wegens de duurte der levensmiddelen meer benoodigd was als zoodanig kon worden aangemerkt, en dat derhalve, wat ook omtrent het karakter dier wet mogt worden gezegd, reeds toen een hooger vast cijfer was te voorzien. Deze leden herinnerden ook dat toen door den Minister van Oorlog de voorwaarden was gesteld »dat niet zou worden gepraejudicieerd aan het voornemen...., *om den toestand van het leger op een duurzamen voet te regelen en te verbeteren.*«

De slotsom dezer gedachtenwisseling was dat de meerderheid, gelijk gezegd is, het uitgetrokken cijfer niet als blijvend wilde beschouwd hebben.

§ 4. Waarom, is er gevraagd, wordt, nu de regering niet opziet tegen zulke hooge eischen voor 's lands verdediging, er geen krachtiger hand aan het werk geslagen om toch eindelijk de wetten op de nationale militie en op de schutterijen te herzien, hetgeen met zooveel klem als eene eerste en dure zorg der regering is afgeschilderd, wijl de veiligheid van het vaderland daarmede zoo naauw zamenhangt. Worden deze hooge aanvragen, naar haar inzien, door de omstandigheden gewettigd, niet minder dringend eischen diezelfde omstandigheden de spoedige regeling dezer aangelegenheden.

§ 5. Naar aanleiding van hetgeen zij ook onlangs hebben zien gebeuren, vroegen enkele leden, waarom bij het bepalen van marschen er geene maatregelen genomen worden om het marcheren van troepen op Zondag te voorkomen?

1ste Afdeeling. Art. 1. Hier werd de klagt geuit dat de kosten van het Departement van Oorlog te hoog en buiten evenredigheid met de behoeften mogen worden geacht.

Art. 2 *a.* Met betrekking tot de indit jaar van regeringswege uitgegeven kaart van het oorlogstooneel in het Oosten, is door enkele leden aangemerkt, dat uitgifte van zoodanige voor 's Rijks belang niet noodige stukken minder doelmatig en met de bemoeijenissen van de Regering niet dadelijk strookende schijnt; zulks behoort tot het terrein van de particuliere industrie, die niet tegen eene dergelijke concurrentie opgewassen kan zijn.

IIIde Afdeeling. Zonder bij deze artikelen, die ook bij de wet van 13 April jl. (*Staatsblad* no. 29) met *f* 947,000 zijn verhoogd, te willen herhalen hetgeen in § 3 van dit verslag meer uitvoerig is gezegd, wilden vele leden hier alleen te kennen geven, dat zij aan deze verhooging, althans aan de vermeerdering der bezoldigingen, geen blijvend karakter kunnen toekennen. Wat eenmaal ten gevolge van buitengewone omstandigheden tijdelijk is toegestaan, mogt, huns inziens, niet als eene vaste uitgaaf worden beschouwd. En bij het blijven bestaan dier tijdelijke behoefte zou het doelmatig zijn geweest het buitengewoon benoodigde afzonderlijk uit te trekken.

De verhooging van de toelage der kleeding- en reparatiefondsen kon niet worden goedgekeurd. Die benoodigdheden althans zijn eer in prijs verminderd, zeide men, dan gestegen.

Art. 11. In verband met de algemeene aanmerking, dat eigenlijk de begrooting van dit hoofdstuk de bestanddeelen bevat, waardoor men tot een cijfer van *f* 12,000,000 zal geraken, werd dit artikel als een voorbeeld bijgebragt dat alleen in zich bevat eene dreigende verhooging van *f* 175,397.12, voor welke verhooging nogtans geen enkel stuk geschut meer dan thans, volgens sommigen, zal worden te velde gebragt.

VII Afdeeling. Ernstig werd hier gewezen op de hoogte van het cijfer voor de geneeskundige dienst van het leger; wel verre van de vermeerdering met *f* 17,000 goed te keuren, drongen vele leden integendeel krachtig op vereenvoudiging en vermindering aan.

IXde Afdeeling. De vermeerdering van dezen post alleen met *f* 15,000 boven het bedrag (*f* 10,000) daarbij reeds bij de wet van den 13 April jl. gevoegd, is noodig, zegt de Regering, »tot voortzetting der regeling van het armement der vestingen op vaste grondslagen.« In verband met hetgeen reeds met betrekking tot de vestingen is gezegd, wenscht men te mogen vernemen welke die vaste grondslagen zijn.

Art. 21. In dit artikel kon, volgens sommigen, gerecdelijk grond worden gevonden voor de juistheid der reeds geuitte klagten omtrent de bestaande neiging tot overbodige uitbreiding en verandering. Daartoe behoefde er onder anderen slechts gewezen te worden op den aankoop van paardentuig, alleen ter waarde van *f* 30,000, en van 4000 karabijnen enz. tot eene som van *f* 66.000. Aangenomen al dat het volsterkt noodig zij de cavallerie van *nieuwe* karabijnen te voorzien, waarom moet dan het aan te koopen getal de sterkte der cavalerie zoo verre te boven gaan?

XIde Afdeeling. De opmerkingen, omtrent de vestingen en het aangenomen stelsel van verdediging bij de voorloopige beschouwingen gemaakt, vonden hier hare nadere toepassing. Een aantal van 39 vestingen staat hier uitgetrokken, waarvoor alleen aan onderhoud *f* 208,571 wordt uitgegeven. Nieuwe werken en belangrijke herstellingen worden bovendien tot een bedrag van *f* 354,829 geraamd. Ofschoon op den voorgrond stellende, dat de aanleg van nieuwe werken, dáár waar die in het wezenlijk belang van 's lands verdediging worden gevorderd — als hoedanig die aan den Helder worden beschouwd, — nuttig is, ja volstrekt noodig kan zijn, zoo heeft men echter verwezen naar zoovele kostbare vestingen en sterkten, welker voortdurend bestaan, als onderdeelen van een door velen afgekeurd stelsel, eer schadelijk dan wenschelijk is te achten.

XII Afdeeling. Art. 36. De som bij dit artikel aangevraagd met *f* 40,000 verminderd zijnde, meende men daaruit te kunnen opmaken, dat in het volgende jaar aan het kamperen van troepen eene veel mindere uitbreiding zal worden gegeven dan in de laatste twee jaren het geval is geweest.

XVde Afdeeling. Wat uit de plotselinge verhooging van dezen post met ruim *f* 36,000, zonder gebleken meerdere behoefte, moet worden opgemaakt wenscht men niet te onderzoeken. Vrij algemeen werd echter voorgesteld om hem met datzelfde bedrag te verminderen.

's Gravenhage, 19 October.

Z. M. heeft de benoeming van P. Pijke, burgemeester van 's Heer Abtskerke, tot secretaris dier gemeente, en van M. van de Westelaken, burgemeester van St. Michielgestel, tot secretaris dier gemeente, bekrachtigd.

Z. M. heeft op verzoek eervol ontslag verleend, aan Mr. G. van Oosterwijk, als plaatsvervanger van den kantonregter te Wageningen; en aan Mr. B. C. Cau, als regter in de arrondissements-regtbank te Zierikzee.

* Heden heeft alhier plaats gehad de opening der gisteren ingeleverde stembiljetten ter verkiezing van twee leden van den gemeenteraad, in plaats van de heeren Mr. A. G. C. Alsche en Jhr. Mr. A. van der Goes, waarvoor eene herstemming heeft moeten plaats vinden tusschen de heeren L. T. Jordens, W. H. Waldeck, J. F. Volgraff en Mr. M. A. Hartman, die bij de stemming, den 4 dezer gehouden, de meeste stemmen op zich vereenigd hebben. Er waren 747 stembiljetten ingekomen, waarvan 5 van onwaarde. Geldige stemmen 742. Tot leden van den raad zijn benoemd de heeren: L. T. Jordens met 450 en W. H. Waldeck met 336 stemmen. De heer J. F. Volgraff verkreeg 335, terwijl de heer Mr. M. A. Hartman 331 stemmen bekwam.

* Z. Excell. de Minister van Marine, is uit de residentie naar het Nieuwediep vertrokken, tot het doen eener inspectie over de adelborsten der 3e klasse, die aldaar zijn ingescheept. Z. Excell. zal zich ook naar Hellevoetsluis begeven.

* De gewone audientie van den Minister van Marine zal op Vrijdag 20 dezer niet plaats hebben.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het hotel *de l'Europe* afgestapt sir John Moore Cole Airey, vlag-officier van de koninklijke marine van H. M. de Koningin van Engeland, met familie, en de hoogleeraar J. Lindwürm en familie, van Wurzburg.

* Gisteren avond is alhier geopend de door de afdeeling 's Gravenhage der Vereeniging ter bevordering van Fabrijk- en Handwerk-Nijverheid in Nederland, opgerigte Industrie- en handwerk-school. Een klein aantal leden der commissie woonde deze opening bij, waarbij een 77 tal jongelingen tegenwoordig was. De hoofd-onderwijzer Verveen ving aan de jongelieden te herinneren aan de verpligtingen, die zij te vervullen hadden en deelde hun de voorschriften der wet mede, waarop zij inzonderheid het oog moesten vestigen. Na aan ieder jongeling eene vaste plaats aangewezen en een nommer gegeven te hebben en na hun geluk te hebben gewenscht met deze eerste bijeenkomst en gewezen te hebben op het voorregt, dat zij boven anderen genoten, ving de eerste lezing aan, die ten onderwerp had, dat de arbeid in het vervormen van stof bestaat en dat de meeste werklieden de stof gedeeltelijk vervormen en geschikt maken tot verdere vervorming door een ander werkman. Dit een en ander werd door eene menigte voorbeelden opgehelderd. De heer Verveen beloofde deze mededeelingen Zaturdag kortelijk te zullen herhalen, en te vervolgen. De strekking van het te geven onderwijs bestaat voorloopig daarin, om de jonge lieden het nut en de noodzakelijkheid te doen begrijpen van de stoffen goed te kennen, en de hulpmiddelen om die stoffen te verwerken. Er heerschte gedurende deze voordragt eene groote stilte, zoodat men verwachten mag, dat het te geven onderwijs in geregelde orde zal plaats hebben.

* Aanstaanden Woensdag avond ten zes ure, zal in de Groote Kerk het jaarlijksche verslag van het Nederlandsche Bijbelgenootschap in de 's Gravenhaagsche afdeeling worden gedaan. De leden en begunstigers van de bijbelverspreiding zijn door de bestuurders der afdeeling uitgenoodigd, daarbij tegenwoordig te zijn. Te dier gelegenheid zal door den Wel Eerw. heer Ds. Jas eene opwekkingsrede worden gehouden.

* Bij eene aankondiging van den 30sten September 1854, geplaatst in de Nederlandsche Staats-Courant van den 4den October daaraanvolgende, n°. 234, betreffende de bestaande bepalingen nopens de aangiften van stoomwerktuigen, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken aan de belanghebbenden het volgende herinnerd:

1o. Dat het Koninklijk besluit van den 31sten Januarij 1824 (Stbl. n°. 19), in het algemeen de bepalingen voorschrijft, die bij de oprigting van sommige fabrieken en trafieken zijn in acht te nemen, en bovendien, volgens art. 2 van dat besluit, de toestemming van Gedeputeerde Staten gevorderd wordt tot het oprigten of veranderen van stoomwerktuigen, zoodat die toestemming verleend wordt tot het oprigten of veranderen van zoodanig werktuig, ook wanneer het moet dienen voor eene reeds bestaande fabriek of trafiek;

2o. Dat, wanneer de toestemming tot de oprigting of verandering van een stoomtuig is verkregen, het gebruik van het werktuig verboden blijft zoolang daarvoor geene schriftelijke vergunning door of van wege den Minister van Binnenlandsche Zaken is verleend;

3o. Dat tot het bekomen dier vergunning de belanghebbende eene op zegel geschrevene en overeenkomstig zijner Majesteits besluit van den 29sten September 1833 (Stbl. n°. 58) ingerigte aangifte behoort te doen aan den Commissaris des Konings in de provincie, waarin de fabriek en trafiek gelegen is, die de aangifte, met vermelding van de dagteekening der onder art. 1 bedoelde toestemming aan den Minister van Binnenlandsche Zaken inzendt, ten einde last tot het onderzoek kunne worden gegeven, van welke aangiften onderscheidene modellen te vinden zijn onder n°. 88 van het Bijvoegsel tot het Staatsblad 1834, en in de circulaire van den 17den April 1834 n°. 1953 10966 (Prov. blad n°. 44;

4o. Dat in geen geval de aangifte door den belanghebbende regtstreeks aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken behoort te geschieden, dewijl hierdoor nutteloos oponthoud zou worden veroorzaakt;

5o. Dat het onder artt. 2, 3 en 4 vermelde, met uitzondering van hetgeen bij 3o. nopens de toestemming van Gedeputeerde Staten werd gezegd, ook toepasselijk is op de Stoombooten, met dien verstande, dat de aangifte behoort te worden ingediend bij Zijner Majesteits Commissaris in de Provincie, waar de zetel of het hoofdkantoor der onderneming is gevestigd;

6o. Dat, indien de te onderzoeken stoomtuigen moeten dienen voor vaar- of rijtuigen, bestemd tot vervoer van reizigers, naar aanleiding van art. 3, alinea 5 en art 4, alinea 2, van Zijner Majesteits besluit van den 26sten Sept. 1833 (Stbl. n°. 58), bij het onderzoek, door den deskundige te doen, aan hem door of van wege den eigenaar in dubbel behoort te worden overgelegd eene teekening der inrigting van het machinenruim en de aangrenzende ruimen uit welke de doelmatige inrigting en de genoegzame afscheiding der kajuit en van den ketel duidelijk kan blijken.

* Burgemeester en Wethouders van Middelburg hebben den 13 dezen ter algemeene kennis gebragt, dat de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt, volgens ingediend berigt, geene overwegende bedenkingen heeft tegen het « voorzigtig gebruik maken van oesters, » en dat mitsdien als vervallen kan worden beschouwd de op den 8sten September jl. afgekondigde waarschuwing, om zich van dat voedsel te onthouden.

* Te Zaandam is den 17 dezer overleden Reinier Jansz. Blees; in den ouderdom van ruim 85 jaren. Sedert het jaar 1783, en dus gedurende een-en-zeventig jaren, was hij in dienst geweest bij de familie Elmeijer.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam zijn op gisteren aangegeven 3 mannen en 2 vrouwen, waarvan in het hospitaal is opgenomen 1 man. Blijvende in het hospitaal in behandeling 15 personen

— Op den 17 dezer zijn te Utrecht 12 cholera-lijders bijgekomen; er bleven op dien dag in behandeling 109 lijders.

— Uit Dordrecht wordt medegedeeld, dat volgens officiële opgave aldaar in het geheel tot op gisteren door de cholera zijn aangetast geweest 35 personen, waarvan ruim de helft zijn overleden.

— Men meldt uit Woudrichem, dat in het naburig dorp Werkendam de cholera op eene allerverschrikkelijkste wijze heerscht; bijna 5 à 6 personen worden er dagelijks grafwaarts gevoerd. De verslagenheid der dorpelingen is dan ook zeer groot,

— Te Gorinchem zijn ook verscheidene gevallen, meest alle doodelijk voorgekomen.

— Te Groningen neemt deze gevreesde ziekte al meer en meer toe: er zijn thans in weinige dagen 23 lijders in behandeling.

Heden zullen voor de Arrondissements-regtbank (Correctionele kamer) te Rotterdam te regt staan 18 broodbakkers van Vlaardingen; als wordende beschuldigd zich onderling vereenigd te hebben, om het brood op een bepaalden gelijken, door hen geregelden prijs te houden, zijnde zulks in strijd met de strafwet. Als verdediger zal optreden de advocaat Mr. H. J. van Buren.

Gisteren is te Capelle aan den IJssel bij W. C. Hoogendijk, de kiel gelegd voor een campagne barkschip *Samuel Henricus*, groot ruim 300 lasten, bestemd voor de groote vaart. voor rekening eener reederij, onder directie en boekhouderschap van G. H. Stoltenberg en Co. te Rotterdam.

Nopens het berigt van den Belgischen *Precurseur*, dat zich te Dordrecht eene commissie gevormd heeft tot het oprigten van een standbeeld voor Marnix van St. Aldegonde, in eene der groote steden van Holland, zegt de *Dordr. Ct.*: Uit welke bron dat blad dit berigt geput heeft, is ons niet bekend, en hoezeer wij ook dit denkbeeld toejuichen hebben echter onze nasporingen naar het bestaan van een dergelijk comité hier ter stede, tot dus verre tot niets geleid.

Tot doctoren in de regten zijn aan de Utrechtsche Hoogeschool bevorderd de heer C. A. D. Molhuijsen, van Vugt, en Ph. J. Callenfels, van Vlissingen beiden met *theses*; en tot doctor in de geneeskunde, de heer A. Heijnsius, doctor in de wijsbegeerte te Moordrecht, na verdediging zijner dissertatio *de susurorum vascularium explicatione phijsica*

Utrecht, 17 Oct. Door de Koninklijke commissie voor het landbouwkundig onderwijs ten platte lande is, in plaats van den heer Oudemans, die tot een anderen werkkring is geroepen, als docent voor de provincie Zuid-Holland benoemd de heer N. Mouthaan.

De minister van Finantien heeft bepaald dat de *honinggraten*, al dan niet met honing gevuld, niet in bijenkorven, maar afzonderlijk ingevoerd, voor zoo veel de toepassing van het tarief van regten betreft, moeten worden gerangschikt onder de rubriek *was, geel of ongebleekt*, bij den invoer belast met *f* 1 de 100 pond.

Blijkens door Z. M. gezant bij de Vereenigde Staten van Amerika ingezondene opgaven, is gedurende het jaar, eindigende 30 Junij 1854, te Boston ingevoerd voor eene waarde van 45,989,345 dollars; gedurende hetzelfde jaar is van daar uitgevoerd voor eene waarde van dollars, terwijl in datzelfde tijdbestek in die ingeklaard 991 Amerikaansche schepen, metende tonnen, en 2083 vreemde schepen, komende van havens, metende 333,249 tonnen; zijnde van daar klaard naar vreemde havens 990 Amerikaansche schepen metende 284,530 tonnen en 2064 vreemde schepen, 329,038 tonnen; het getal der voor de kustvaart schepen bedroeg: ingeklaarde 1,994 vaartuigen 583,989 tonnen, en uitgeklaarde 3,047 vaartuigen, 640,937 tonnen.

Advertentien.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY, *zijn een voortre middel voor galziekte, geelzucht en leverkwaal.* Uit uit eenen brief van mejufvrouw Marie Wood, aa heer Jenkins, chimist te Christechurch, gedagteek September 1852, »mijnheer ik leed sedert zeven ma aan leverziekten, geelzucht en galkoortsen; gedure dien tijd was ik onder geneeskundige behandeling zonder eenig goed gevolg. Ten laatse raadde men m pillen van Holloway te gebruiken en dit overheerlijk heeft mij volmaakt hersteld, en wel in zeer korte zoodat ik met vertrouwen, deze pillen aan een iede aan gemelde ziekte lijdt, kan aanbevelen. (get.) MARIE

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als vo Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* *f* 13.85, *f* 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amst bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij J. ST MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in H WAY'S Etablissementen te Londen, 244 Strand New-York, 80 Maiden Lane. (62

224ste Nederlandsche Staats-Lote

8e LIJST. 5e KLASSE.

Geene hooge prijzen uitgekomen.

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 19 October 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{16}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{16}$			
Dito Certificat.	3	$70\frac{1}{4}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{1}{4}$	*Hope* 1798/1816	5	98
Dito Dito. .	4	$89\frac{1}{8}$ $\frac{1}{2}$ [illegible]	Dito 1828/1829	5	99
O. I. Leening .	4		Cert. 1831 1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	82
Hand-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	72
Certificaten . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$	$48\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	56
Obligatien . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18	Obligatiën . . .	4	66
Dito Buitenl. .	3	$37\frac{1}{4}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl.°/m.	3	$32\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{1}{16}$	Metaliek . . .	5	67
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	75
Portugal.			Dito lett, B. . .	5	75
Londen nieuwe.	5	$35\frac{5}{8}$ $\frac{13}{16}$ $\frac{5}{8}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	33
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	33

Mexic., te Lond. 3 pct. $21\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$; dito Onb. 21 Gren., te Lond. Uitg. $5\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$.

Binnenl. fondsen blijven door voortgezette verkoopers pct. lager; in vreemde fondsen was de omzet wederom vendig en de stemming over het geheel flaauwer.

FRANKFORT, Dingsdag 17 October. Metalliek $70\frac{5}{8}$; Spanje binnenl. 3 pct. $32\frac{3}{8}$, dito 1 pct. 18.

LONDEN, Woensdag 18 October. Consols op t. N. Mexic. 3 pct. $24\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ex d.; Sardinie 5 pct. 88; buitenl. 3 pct. $37\frac{1}{2}$; dito 1 pct. $18\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; dito Certi dito Passiven $4\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 85; dito 5 pct Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 62; dito 4 pct. 92; Turksche leening

PARIJS, Woensdag 18 October. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 97, 3 pct. 76; Sp. binn. 3 pct. $33\frac{1}{8}$; dito 1 pct. Metall. $88\frac{1}{8}$.

WEENEN, Woensdag 18 October. N. Metall. 85; Zilver $97\frac{1}{2}$; Bankactien 1245; Lomb. 5 pct. 93; Wissel op Londen 11.39.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenh